

Прва основна школа краља Петра II

Ужице

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ РАЗРЕД

Време трјања програма: школска 2019/2020. и 2021/2022. године

Предмет: Верска настава (православни катихизис)

Разред: други

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА ДРУГИИ РАЗРЕД

Редни број теме	Тема/област	обрада	понављање	вежбе	систематизација	УКУПНО	МЕСЕЦИ									
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1									
II	МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	5	1	/	/	6	II 3	II 3								
III	ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ И ЊИХОВ СМИСАО	5	1	/	/	6		III 2	III 4							

IV	ЖИВОТ У ЦРКВИ- ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	4	3	/	/	7				IV 4	IV 3					
V	ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	4	1	/	/	5						V 2	V 3			
VI	СВЕТА ЛИТУРГИЈА- ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	4	1	/	/	5						VI 1	VI 4			
VII	ИКОНА-ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	3	2	/	1	6									VII 4	VII 2
УКУПНО	7	26	9	/	1	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	2

Кључни појмови: Богослужење, молитва, празници, Литургија, Васкрсење, љубав, заједница, дарови, икона, причешће, Црква.

Редни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: <u>Когнитивни аспект:</u> -Сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2.разреда основне школе; -моћи да уочи какво је његово предзнање из	УВОД	Настава православног катихизиса у 2. разреду основне школе треба да буде припрема ученика да прихвате да је постојање израз заједнице, односно да је личност заједница са другом личношћу. Зато у настави треба користити она дечја искуства која на ово указују. То се може остварити кроз приче, цртеже које ће деца сама цртати и на којима ће увек бити представљена бића у односу, тј. целина онога што се	<i>Компетенција за учење</i> •Има позитиван и одговоран однос према учењу. <i>Комуникација</i> •Уважава саговорника реагујући на оно	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

	<p>градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.</p> <p><u>Афективни аспект:</u></p> <p>-жели да активно учествује на часовима верске наставе.</p>		<p>црта (нпр. родитељи, браћа, сестре, кућа, двориште све заједно; море и лађе на мору с птицама и сунцем итд. преко дружења и организовања таквих врста игара које ће указивати на заједницу са другим као основу постојања. Да би се при том избегла опасност од схватања да свака врста заједнице може бити основ истинског постојања, треба увек имати на уму и истицати литургијску заједницу као једину истиниту јер се у њој остварује заједница с Богом у Христу, као и литургијско искуство заједнице и литургијску структуру која је утемељена на слободи а не на природним нагонима.</p>	<p>што говори, а не на његову личност.</p> <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. <p><i>Вештина комуникације</i></p> <p>-изражава своје ставове и мишљења на позитиван начин.</p> <p><i>Вештина сарадње</i> -</p> <ul style="list-style-type: none"> -конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе; -доприноси постизању договора. 	<p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (34 часова) • практична настава (2 часа) <p><i>Место реализације наставе</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању.
II	<ul style="list-style-type: none"> • знати да се Крштењем постаје члан Цркве; • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих; • знати да је Црква заједница са Богом; • разликовати значења 	<p>МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ</p>	<p>Појмове као што су: Бог, личност, слобода, љубав треба, такође, увек тумачити на основу искуства заједништва са другим човеком, односно литургијског искуства заједништва. Кад говоримо о Богу, све треба тумачити у оквиру Литургије, њене структуре и радњи које се тамо одвијају. На тај начин ће бити избегнута</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <p>-Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним</p>

	<p>појмова Црква-заједница и храм-место на којем се сабирамо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови; • моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве; • знати да у Литургији учествује само онај ко је крштен и ко то жели. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова. 		<p>апстрактност која је страна деци овог узраста и постићи ће се то да се Бог сусреће и види кроз живе и конкретне чланове Литургије у једном догађају, што је суштина хришћанског учења о оваплоћењу Бога Сина, о томе да је личност заједница с Богом у Христу као с другом личношћу и да је слобода љубав према другој личности.</p> <p>Бог је заједница личности Оца, Сина и Светог Духа (биће као заједница, као љубав). Литургија као икона будућег века, Царства Божијег.</p> <p>Литургија-откривање Бога (литургијско искуство Бога, личности, слободе, љубави. Бог као биће заједнице).</p> <p>Структура Литургије - Цркве (епископ, свештеници, ђакони и народ).</p> <p>Литургија је и присуство Христово и ишчекивање доласка Христовог (љубављу према Христу чинимо да је Он присутан међу нама на Литургији иако је физички одсутан).</p> <p>Православна иконографија показује стање света и човека у будућем веку.</p>	<p>вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.</p> <p><i>Компетенција за целоживотно учење:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -разликује чињенице од ставова, веровања и мишљења. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Вештина сарадње</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -конструктивно и креативно доприноси раду групе. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, 	<p>садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>-Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
--	---	--	--	--	--

				<p>осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.</p> <p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. 	
III	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији; • знати да свако у Цркви има своју службу; • учити међусобну повезаност служби у Цркви; • учити од колико је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова; • учити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве; • моћи да објасни службу Епископа у Цркви; 	<p>ЛИТУРГИ- ЈСКЕ СЛУЖБЕ И ЊИХОВ СМИСАО</p>	<p>Циљ наставе катихизиса у 2. разреду јесте да се код ученика развије свест да је Бог заједница личности и да се открива свету преко литургијске заједнице људи. Овај циљ треба остварити, пре свега, преко учениковог конкретног упознавања са Литургијом и њеном структуром. Тиме се постиже неколико елемената који су од пресудне важности за правилно схватање и усвајање хришћанске вере:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да је Бог заједница конкретних личности: Оца, Сина и Св.Духа; - да Бог није идеја и апстрактан појам, већ жива личност, који је 	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Вештина сарадње</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -доприноси постизању договора 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом; • уочити да Епископ предводи молитву Цркве; • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви. 		<p>постао човек и зато се среће преко човека у Литургији;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да богољубље истовремено значи човекољубље. 	<p>у заједничком раду.</p> <p><i>Вештина за живот у демократском друштву</i> – понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.</p> <p><i>Предузетничка компетенција</i> -зна да постави реалне циљеве и на основу датих могућности уме да планира и проналази начине њиховог остваривања.</p> <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. 	<p>ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>
--	--	--	---	---	--

				<p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. 	
IV	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици; • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас; • уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих; • знати молитву Богородице Дјево; • усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде,, • знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица; • знати да је Свети Сава наш први Архиепископ; • знати ко је подигао манастир Хиландар. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пожелети да радо учествује у просла-вљању празника; • пожелети да ствара-лачки 	<p>ЖИВОТ У ЦРКВИ-ЛЕПОТА ПРАЗНИКА</p>	<p>С друге стране, у овом разреду треба ученицима одмах указивати на разлику између стања у будућности и стања у садашњости историје, односно будућег и садашњег стања Цркве, преко дечјих искустава напредовања на основу остварења постављених циљева, као и на основу литургијског искуства. То значи да садашње постојање и истину света треба утемељити на будућности. Нагласак, дакле, треба ставити на то да је истинска будућност света и човека у будућем Царству Божијем и да је на основу структуре тога Царства утемељена и структура Литургије (епископ окружен свештеницима и народом, односно Христос окружен апостолима и народом).</p> <p>Тај циљ се може постићи, пре свега, описом Литургије као иконе будућег Царства Божијег, али и преко дечијих игара које треба да буду тако организована да одсликавају будуће Царство Божије, као и преко дечијих</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Вештина сарадње</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групе. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које 	<ul style="list-style-type: none"> -Вредновање самосталног рада ученика; -Праћење рада на часу; -Комбиновање више врста дидактичког материјала; -Илустрација, шеме, мапа ума; -ППТ презентације; -Коришћење веб алата;

	(кроз песму, молитву цртеж), искаже своју љубав и поштовање према Богородици.		цртежа.	активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <i>Решавање проблема</i>	
V	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу; • уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом; • моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете; • уочити да је заједничка трпеза израз љубави; • знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве; • моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране; • уочити сличности елемената Литургије и славе. 	ТРПЕЗА ГОСПО-ДЊА	Теме: Литургија као икона Царства Божијег и Литургија - откривање Бога треба реализовати преко објашњења Литургије. Да бисмо показали да је Литургија икона будућег Царства, треба указати на оне елементе по којима се Литургија разликује од садашњег свакодневног живота (в. причу: Први пут на Литургији, у: Игњатије (Мидић), Православни катихизис за други разред основне школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2003., или сличне описе Литургије). Описом структуре Литургије, као и радњи које се у њој збивају, треба показати да је Св. Тројица присутна преко Литургије. Онај који приноси дарове и стоји на челу литургијског сабрања, односно епископ, јесте икона Христова. Дух Свети нас повезује са Христом,	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <p><i>Вештина за живот у демократском друштву</i></p> <p>-понаша се хумано, толерантно и одговорно у друштву.</p>	У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују: -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалогски; -Тимски; -Групни; -Илустративни; -Практични.

	<p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • код ученика ће се развити жеља да учествује на Литургији. 		<p>односно са епископом, крштењем, а сама Евхаристија је преко Христа управљена ка Богу Оцу. Једино Син Божији је постао човек, Исус Христос, и зато се он и види као човек, епископ, док су Отац и Дух невидљиви, али зато на њих указује сама Литургија, која без тог указивања не може да постоји. (На пример, не постоји Литургија без сабрања народа око епископа које се остварује крштењем и рукоположењем, што указује на присуство Духа, као ни без приноса дарова и молби, које су упућене Богу Оцу).</p> <p>Такође, у контексту литургијског искуства треба показати да су личност, слобода, оствариви једино као изрази љубави према другим људима. (У ту сврху треба користити приче које су дате у наведеном уџбенику, или њима сличне).</p>	<p><i>Решавање проблема</i></p> <p>- вреднује примену датог решења и идентификује добре и лоше стране.</p> <p><i>Предузетничка компетенција</i></p> <p>-учествује у тимском раду.</p>	
VI	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати значај празновања Васкрса; • проширити своја знања о Христовом Васкрсењу; • учити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа; 	<p>СВЕТА ЛИТУРГИЈА ПРОСЛАВА ВАСКР-СЕЊА</p>	<p>Темом Литургија као присуство и ишчекивање Христа треба да се објасни дијалектички однос између садашњег и будућег века присутног у Литургији, односно истовременост присутности и одсутности Христа. Да би се избегла опасност од имитације као начина на који је Христос присутан у Литургији, иако је физички одсутан, треба истаћи</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; • Негује своју националну културну баштину и 	<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици

	<ul style="list-style-type: none"> • знати да је Христос увек са нама. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз. 		<p>искуство личности, односно искуство заједнице слободе, љубави са другом личношћу. Христос као личност може бити присутан међу нама иако је физички одсутан ако смо везани за њега, ако га волимо изнад свега (пример је дат у причи Чекајући Николу у наведеном уџбенику за 2. разред основне школе).</p>	<p>активно учествује у интеркултуралном дијалогу.</p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица. <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <p><i>Дигитална компетенција</i> <i>Вештина за живот у демократском друштву</i> -негује своју националну културну баштину.</p> <p><i>Еколошка компетенција</i> -доприноси очувању културних и природних добара.</p>	<p>усвајају на часу и испитаивањем ставова.</p> <p>Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;
VII	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да наброји основне делове храма; • уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење литургије; 	ИКОНА-ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	<p>Православна иконографија, архитектура, књижевност (житије светих), наша епска поезија (посебно песме о Косовском боју) такође указују на будућност која је присутна у садашњости, односно на</p>	<p><i>Брига за здравље</i></p> <p>-промовише позитивне вредности друштва у различитим</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • знати да објасни ко су светитељи; • испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо; • уочити да постоје светитељи и у данашње време; • сазнати о неким светитељима новијег доба. <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама; • бити подстакнут да воли природу и друге људе; • бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје. 	<p>то да вера у будућност опредељује збивања у садашњости. Иконе сликају будуће стање људи и природе у Царству Божијем. Исто је садржано и у житијима светих. Православни храм архитектонски одсликава Царство Божије и његову структуру. За овај узраст довољно је указати на присутност целине онога што се слика, да би се показала разлика између садашњег века и будућег (на пример, у сцени Христовог крштења на реци Јордану у води се виде и рибице, што у природној стварности није случај, а што указује и на то да ће у Царству Божијем и природа бити присутна. Треба указати, такође, на персонификацију природе присутне у православној иконографији. Такав је, на пример, приказ света као човека у сцени силаска Св.Духа на апостоле, реке Јордана и мора у сцени крштења Христовог, што је блиско деци овог узраста).</p> <p>Оно што је најважније и што је основни циљ катихизиса јесте то да ученици постану чланови Литургијске заједнице. Јер, Литургија, као живо присуство Христа и као икона вечног постојања природе и човека, треба да дâ основу, односно да оцрквени</p>	<p>активностима</p> <p><i>Еколошка компетенција</i></p>	
--	--	---	---	--

		<p>и да дâ смисао нашем историјском живљењу. Зато треба, кад год је то могуће, ученике доводити, или упућивати на Литургијска сабрања.</p> <p>У току сваке године, конкретно пре свих наилазећих великих празника, како Господњих, тако и Богородичиних и светитељских, треба упознати ученике са историјом настанка празника и садржином догађаја који се слави.</p> <p>Кад је реч о светитељским празницима посебну пажњу треба обратити Србима светитељима: Св.Сави, Св.Симеону, на празник Видовдан итд. Ученици би требало да се упознају и с личностима светитеља које славе као Крсну славу.</p> <p>Такође, пре почетка Васкршњег поста, треба упознати ученике с његовом садржином и циљем, као и са богословском подлогом поста, и његовом важношћу за човека.</p>		
--	--	---	--	--

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Природа и Друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Народна традиција, Чувари природе.

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
<ul style="list-style-type: none">• испитује предзнања ученика;• упознаје се са интелектуалним могућностима ученика;• развија и одржава комуникацију;• подстиче интеракцију, пружа повратну информацију;• уважава и реагује на потребе групе и појединаца;• дели одговорност• одабира поступке за наставни рад;• прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце;• организује наставне активности;• организује посете православним храмовима	<ul style="list-style-type: none">• слободно изражавање мишљења и ставова;• усваја-сазнаје;• развијање вештина комуникација;• повезивање сопственог искуства са тематиком;• дискусија;• слуша• посматра;• црта;• рецитије;• упоређује;• смишља;• доцртава;• слаже;• разговара;• решава;• испуњава;• пише;• посећивање верских институција;• организовање квизова;• израда радова и панoa.

План провере оставрености исхода- план евалуације

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време	
<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.</p>	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање; • Писмено испитивање; • Посматрање понашања ученика; • Редовно доношење домаћег задатка; • Прегледање свеске; • Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p>	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
	<p>-лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p>	<p>-Комисија ученика и наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p>	<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>

<p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери показује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>			
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције.	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)	По потреби
	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).	Степен знања свих чланова групе	
- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ,	Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)		

		<p>истраживање о датој личности-догађају.</p> <p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова.</p> <p>-Формативно оцењивање.</p>	<p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (добар)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност);</p> <p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти);</p> <p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима;</p> <p>-Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима;</p> <p>-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада;</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...);</p> <p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године.</p> <p>Пресек стања по тромесечјима.</p>

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.